

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА**

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ**

**«ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ
ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗДМУ,
ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА МІСЦЕ
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»**

26 травня 2021 року

м. Запоріжжя

Д 70

Рекомендовано до друку Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(Протокол № 5 від 27 травня 2021 р.)

Голова редакційної колегії:

Ректор ЗДМУ, професор Колесник Ю.М.

Редакційна колегія:

перший проректор доц. Авраменко М.О.

проректор НПНР доц. Моргунцова С.А.

проректор з наукової роботи проф. Туманський В.О.

проректор НПР проф. Візір В.А.

голова Ради з НМЗ та ПК викладачів проф. Резніченко Ю.Г.

голова ЦМК терапевтичних дисциплін проф. Доценко С.Я.

голова ЦМК хірургічних дисциплін проф. Завгородній С.М.

голова ЦМК педіатричних дисциплін проф. Недельська С.М.

голова ЦМК медико-біологічних дисциплін проф. Беленічев І.Ф.

голова ЦМК фізико-хімічних дисциплін проф. Александрова К.В.

голова ЦМК фармацевтичних дисциплін проф. Тржецинський С.Д.

голова ЦМК гігієнічних дисциплін доц. Севальнєв А.І.

голова ЦМК суспільних та гуманітарних дисциплін проф. Гребенюк Т.В.

голова ЦМК стоматологічних дисциплін проф. Возний О.В.

Робоча група:

завідувач кафедри МФІНТ проф. Рижов О.А.

секретар ЦМР доц. Демченко В.О.

методист вищої категорії Кіяшко І.О.

методист вищої категорії Лур'є І.К.

керівник ЦДО ст.викл. Дмитрієв В.С.

Д70 **Досвід впровадження змішаної форми навчання у ЗДМУ,**
траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали
навчально-методичної відеоконференції Центральної методичної ради
(26 травня 2021 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2021. – 120с.

Матеріали видаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК 61:378.4(477.64)(063)

© Запорізький державний медичний
університет, 2021

© Видавництво ЗДМУ, 2021

ОСОБЛИВОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ НЕРВОВИХ ХВОРОБ ЗДМУ

Козьолкін О.А., Сікорська М.В.

Ключові слова: неврологія, змішана форма навчання, дистанційне навчання, сучасні технології.

Вступ. Інноваційні технології дистанційного навчання стали ключовою ланкою в організації роботи студентів в умовах змішаної форми навчального процесу під час карантину та призвели до значних змін у його організації на кафедрі нервових хвороб ЗДМУ.

Основна частина. В умовах епідемії COVID-19, та запровадження карантинних заходів, а також переведення клінічної бази кафедри нервових хвороб («Міська лікарня №6») для лікування хворих з ковідною хворобою з березня 2020 року подавляюча більшість занять проводилась співробітниками кафедри у дистанційному режимі. І тільки невелика кількість занять зі студентами стоматологами, фізичними терапевтами та клінічними лаборантами проводилась аудиторно в аудиторіях поза межами кафедри.

Перехід на дистанційну форму навчання призвів до значного зростання застосування інтерактивних форм та контролю отриманих знань.

Для розширення можливостей онлайн навчання кафедра використовує єдиний з усіма кафедрами університету сервіс Microsoft Office Teams для проведення лекцій, вебінарів, практичних занять, диференційних заліків, іспитів. Наявність якісного методичного забезпечення на кафедрі сприяло достатньо швидкому переходу на ефективне дистанційне навчання. Всі необхідні матеріали були розміщені на електронній сторінці кафедри. Крім того, викладачами були створені нові завдання по кожній темі, що входять в тематичний план практичних занять.

Викладачами кафедри, які читають лекції були переглянуті усі матеріали та презентації, збільшена кількість слайдів з малюнками, діаграмами, схемами та інше для більшої наглядності і кращого сприйняття і засвоєння студентами матеріалу лекції. У лекціях застосовуються самі новітні данні із сучасних гайдлайнів, з діагностики, лікування та профілактики захворювань нервової системи.

На методичному зібранні кафедри була обговорена та затверджена структура проведення практичного заняття, визначений перелік та види завдань (ситуаційні задачі, тестові завдання, теоретичні питання). Особлива увага приділяється перевірці знань через навички. Замість постановочного питання на знання глосарію або термінів завдання були поставлені таким чином, щоб студент сам застосував свої знання і відповідав.

На протязі березня та квітня 2020 року практичні заняття переважно проводилися у вигляді надання студентам завдання, яке вони виконували протягом відведеного часу та надсилали відповіді викладачу. Але досить швидко ми помітили недоліки такої форми проведення практичного заняття, а саме мали місце копіювання відповідей з підручників та інтернет-ресурсів, невірні відповіді при рішенні ситуаційних задач. Таким чином, виключно асинхронне навчання не сприяло якісній підготовці студентів. Між тим, асинхронне навчання дозволяє студентам навчатися у власному режимі, допомагає інтровертам та тривожним студентам, створює для них атмосферу комфорту, сприяє рефлексії і зворотньому зв'язку. Студенти в чаті активно спілкуються з викладачем, ставлять багато питань, активно обговорюють завдання. Все це обґрунтовує необхідність часткового збереження асинхронної форми навчання, при умовах дотримання студентами академічної доброчесності.

В середині квітня 2020 року викладачі кафедри змінили форму проведення практичних занять. Кожне практичне заняття починається з індивідуального усного опитування у режимі відеозв'язку, під час якого крім питань з теоретичного матеріалу розбираються клінічні випадки по темі заняття. Під час синхронної форми навчання на практичному занятті викладачі активно залучають студентів до обговорення нового

матеріалу, заохочують висловлювати власні думки щодо встановлення топічного і клінічного діагнозу з поясненням. На занятті в режимі онлайн усне опитування проводиться в режимі TEAMS-відеоконференції. Перевагою цієї форми є можливість включення камери і мікрофону лише одного студента, який відповідає, що дозволяє уникнути підказок і якісно оцінити рівень підготовки кожного студента. Після усного розбору матеріалу студенти отримують завдання у вигляді ситуаційних клінічних задач, відповіді на які вони надають в письмовій формі. Викладачі перевіряють правильність відповіді, надають коментарі, розбирають помилки. Наприкінці заняття студенти отримують тестові завдання, що складені згідно рекомендацій та вимог до тестових завдань у рамках підготовки до ліцензійного іспиту «Крок-2».

Однією з форм роботи на практичному занятті є перегляд відеороликів та презентацій, але нажаль це потребує багато часу. Викладачі надають студентам посилання на матеріали, які вони вивчають під час підготовки до практичного заняття, тобто в асинхронному режимі, а потім на занятті їх обговорюють.

Для самостійної роботи студентів, на кафедрі нервових хвороб активно застосовуються розроблені онлайн курси.

Складнощі виникли в практичній підготовці студентів, а саме: у зв'язку з тим, що немає можливості демонструвати хворих, відпрацьовувати методику огляду неврологічного хворого. В режимі онлайн практичний тренінг заснований на наступних ключових принципах: активація, яка дозволяє згадати і продемонструвати існуючі знання; пояснення і демонстрація (частіше викладачем); застосовувати знання чи навички з отриманням зворотнього зв'язку; інтеграція отриманих навичок в практику. В режимі онлайн ці принципи реалізуються у вигляді не тільки розбору хворих на клінічних прикладах в рамках «кейс-методу», а й в роботі програми «Body-interact» зі стандартизованим пацієнтом. Ефективність роботи студентів в цій програмі ще потребує вивчення, але незаперечний є той факт, що її застосування розширює можливості фахового тренінгу на практичних заняттях в онлайн режимі.

Оцінювання знань студентів проводяться викладачами щоденно з виставленням оцінок в академічний та електронний журнали. Знання студентів з кожної теми оцінюються за результатами усного опитування, виконання письмової роботи (рішення ситуаційних задач) та тестування. В разі отримання незадовільної оцінки студент повинен відпрацювати практичне заняття. На кафедрі організовані відпрацювання пропущених практичних занять та лекцій згідно графіка, а незадовільну оцінку студент відпрацьовує своєму викладачу.

Висновки. Таким чином, можна вважати, що змішана форма проведення практичного заняття, є пріоритетною. Така форма надає переваги для ефективного викладання неврології з опорою на принцип інтерактивності та використанням комп'ютерних технологій. Компоненти можуть змінюватися по об'єму і тривалості в залежності від задач, які вирішуються.

Підводячи підсумок слід відмітити, що дистанційна форма навчання цілком відповідає сучасним вимогам і надає можливість не переривати процес набуття знань студентами під час карантину. Але при цьому дистанційна форма не може розглядатись як альтернатива очній формі навчання, особливо на клінічних кафедрах. Також вважаємо перспективним запровадження в майбутньому розроблених методів і форм дистанційного навчання в очну форму.